

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

Vers. Et a Christiana fide Apostatas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

resim coniunctam non habet ob eandem rationem, & vt dixit Na uarr. in consil. 1. de fortileg. libro quinto.

14 Postremo † in excommunicationem hanc non incidit, qui non credit aliquid, quod ab aliquo Episcopo in sua diœcesi damnatum est, modo ab Ecclesia vniuersali, vt hæreticum damnatum antea illud non sit, vt dixit Syluestr. in verb. excommunicatio. 7. numero quinto. & Tabien. in verb. Excommunicatio. 5. cas. 4. numer. 8. versicul. Septimo de illis, etenim non ad Episcopos, sed ad Romanum Pontific. eorum, quæ ad fidem pertinent, definitio spectat, vt dixit Gloss. communiter recepta. in ca. quoad translationem, in verb. Referuata. de offi. legat. & Innoc. in capitu. ad abolendam. in verb. Hæreticos, & Abb. num. 3. versic. Not. 1. de hære. Nec obstat cit. capitu. ad abolendam, vbi hæreticus iudicandus esse dicitur, qui tenet contra ea quæ Episcopus iudicauit, nam intelligitur illud, & locum habet, vbi Episcopus conuincit aliquem de delicto, quod hæresim iam damnatam coniunctam habet, si enim declarauit eum ob id hæreticum esse, ab omnibus pro hæretico habebitur, ita sensit Tabien. ibid. & Innocen. in cit. capitu. ad abolendam. in verb. Hæreticos, nam inquit Innocen. hæreticus, id est in hæresim iam damnatam, & indubitatam incidentes, alias enim, si de articulis fidei du-

bitatio oriretur, & dubium esset, quis bene, vel male diceret, hoc solum Romana Ecclesia determinat. Hæc Innoc. ibi, ergo & hæreticus solum est, qui in re, quæ ad fidem pertinet, & a Romana Ecclesia damnata est, offendit, non autem si ab alio inferiore Prælato, sed iam de Apostatis agamus, seu de excommunicatione in Apostatas lata.

Verf. Et a Christiana fide Apostatas.

S V M M A.

- 1 *Apostasia quid sit.*
- 2 *Apostatate non potest, qui christianus non est.*
- 3 *Apostasia triplex est.*
- 4 *Apostata a fide quinam sit.*
- 5 *Lamię Apostatę sunt.*

Hic excommunicantur Apostatę, cuius excommunicationis cognitionem vt magis absolutam habeamus, tria præmittenda nobis sunt. Primum quid sit Apostasia, & ob id quid sint Apostatę. Deinde quotuplex sit Apostasia. Tertio, esto eius species plures sint, de qua Apostasia hic agatur, & quæ puniatur hac excommunicatione.

1 Quoad primum igitur † Apostasia nil aliud est, quam defectio a Deo facta ab eo qui christianus est: ita sensit San. Thom. 2. 2.

D quæst.

- quæst. 12. artic. 1. & 2. in respon.
Dixi autem defectio, quoniam
Apostata deficit a Deo, & vt vul-
go dicitur, si rebella, quare ob id
S. Thom. inquit eam esse retro ces-
sionem a Deo. Dixi a Deo, quo-
niam, quæ fit ab homine apostata
non dicitur, sed simpliciter re-
bellio, seu defectio. Dixi Ab eo,
2 † qui christianus est, quoniam
qui ad Deum nunquam accessit
baptismi susceptione, ab eo apo-
statare, id est deficere, & retroce-
dere nequaquam potest, vbi e-
nim non est habitus, ibi priuatio
non datur. argument. l. decem, &
ibi communiter not. ff. de verbo.
obl. Quare infideles, qui Christi fi-
dem baptismo non susceperunt,
de apostasie crimine non puniun-
tur, vt dixit S. Tho. q. ea. art. 2. Ex
his iam constat, quisnam Apostata
sit, nam est Christianus, qui a
Deo recessit.
- 3 Quoad secundum † triplex A-
postasia est, nam, ex quo Apostata-
stasia est discessio quædam a Deo
vt diximus, sicut tribus modis
cum Deo coniungimur, primo
per fidem, deinde per debitam,
& subiectam voluntatem ad obe-
diendum præceptis eius, tertio
per præcipua quædam ad super-
erogationem pertinentia, per re-
ligionis scilicet professionem, sa-
crive ordinis susceptionem, ita
& tribus modis ab eo seiungi-
mur. Nam, qui Christi Domini fi-
dem relinquit, hic apostata a fide
dicitur. Qui autem discedit a re-

ligione, quam professus est, vel ab
ordine, quem suscepit, vt laicus
eundo, ac se gerendo, apostata a
religione, vel ab ordine dicitur,
vt habetur in cap. 1. & in cap. 3. &
in c. a nobis, & in cap. si. de apost.
Qui demum, diuinis mandatis
obedire non vult, hic apostata a
diuinis mandatis dicitur, ita tra-
didit S. Thom. ead. q. ar. 1. in resp.
& Gloss. in cap. 1. in verb. Apostata-
stasia. de Apostat. & Innocen. & Ab-
ba. & Mar. Socin. Sen. numer. 3. &
Pau. Ghirlan. de hæret. q. 2. num.
8. & Borgas part. 16. de Irregular.
in tit. de Apostat. & Maiol. de Ir-
regularit. capit. 34. lib. 5. sed iam
de quibus apostatis hic agatur,
& qui excommunicentur, explicemus.

Quoad tertium Bulla hac ex-
communicantur solum Apostatæ
fidei, id est qui a fide recedunt,
nam excommunicamus, dicitur
enim ibi, & cat. Et a christiana
fide apostatas, ergo de his tan-
tum agitur, & non de aliis, ex quo
apostatas a fide tantum nomi-
nat, inclusio enim vnus alterius
exclusio est. argumen. cap. nonne
de præsumpt. & l. cum prætor. ff.
de iud.

- 4 Apostata a fide vero † est apo-
stata, qui relicta Christiana reli-
gione, ad aliam religionem, se-
ctamve se transfert. Dixi Apo-
stata, vt sub quo genere sit ha-
beat. Dixi Relicta religione
christiana, & sic simpliciter, &
generaliter, quo separetur ab hæ-
reticis

reticis qui in aliquibus tantum a Christi fide deficiunt, Dixi, Ad aliam religionem, se&amve se transferunt, quo separentur ab hæreticis, qui in omnibus a christiana religione deficiunt, sed christianostamen se esse censent & volunt, non autem se&am aliam sequuntur, ac religionem, nam apostata, præterquam quod a christiana fide deficiunt, ad aliam religionem se transferunt, vt probatur in leg. eum, qui. C. de apostat. ibi enim legislator pœnam ponens in eos, qui faciunt quem apostatare, inquit: Eum, qui ex cultu christianæ religionis in nefariam se&am, ritumve traduxerit, capite puniendum esse. Ecce ibi agitur de apostatis a fide, idest, qui faciunt a fide apostatare, vt habetur ex Rubr. & inquit, Ex cultu christianæ religionis in nefariam se&am, ritumve traduce-re, ex quibus verbis apparet duo postulari, quo quis apostata sit, primum vt a christiana religione discedat, alterum vt ad aliam se&am se transferat, idem habetur in l. i. C. eod. ibi enim de apostatis agens legislator inquit, si quis ex christiano iudæus effectus, ex quibus verbis ad apostatam constituendum duo proximè dicta requiri comprobatur. Idem sentit Iul. Clar. in pract. crim. §. fin. quæst. 78. vers. Apostata, nam ait eum apostatare a fide, qui a christiana religione transit ad iudaismum vel aliam se&am infidelium.

Apostata a fide igitur propriè ille dicitur, qui relicta christiana religione ad aliam se transfert, cuiusmodi fuit Iulianus ille apostata, de quo in capitu. Iulianus. 11. quæst. 3. & cuiusmodi sunt lamig vulgo dictæ Strighæ, quæ vel tacito professionem per aliquem ministrum diabolo, vel expresse ipsi dæmoni solemniter, vel non solemniter faciunt, nam in professione illa christianam fidem abnegant, & se dedunt, & consecrant ipsi diabolo, & eum tanquã verum Principem, & Deũ colunt, atque adorant, vt tradidit id pluribus Paul. Ghirland. in Tractatu suo sortileg. quæstio. 3. numero 1. cum multis sequen. & huiusmodi sunt, qui a Turcis capti fidem abnegant, & turcæ fiunt, vulgoque dicuntur Renegati. His sic præmissis, iam regulam vt fecimus antea, ponamus, id quod in sequ. præstabimus.

S V M M A.

- 1 *Apostate fidei in excommunicationem Bullæ incidunt, quæ regula, quousque pateat, declaratur.*
- 2 *Apostate hæretici sunt.*
- 3 *Apostata an in duas excommunicationes incidant, in alteram, quatenus Apostata, in alteram, quatenus hæretici.*
- 4 *Apostata religionis in excommunicationem incidit.*

S. Vidimus quinam Apostatae sint, de quibus hic agitur, iam, qui in excommunicationem hanc incidant, videamus, id quod regula posita fiet.

In excommunicationem hanc igitur ¶ Bullae Apostatae a christiana fide incidunt, nam hos Bulla excommunicat, ut habetur in versicu. Proposito, idque iure merito, nam & ipsi haeretici sunt, ut dixit Innocen. in capitu. 1. numer. 2. versicul. Apostata perfidiae, & Host. quem refert, ac sequitur Abba. versic. Qua poena, & Mar. Soc. Sen. num. 3. vers. Sed quarunt hic DD. de Aposta. & Maiol. de Apostat. c. 34. in Tractatu de Irregu. & facit c. contra christianos. de haer. li. 6. vbi contra hos ut contra haeticos procedendum dicitur. Imo pestilentiores ipsis haeticis sunt: iure igitur & ipsi excommunicantur.

2 Atqui, quod ¶ Apostatae haetici quoque sunt, an in ¶ duas excommunicationes etiam incidunt, in vnam quod haetici, in alteram quod apostatae sunt? Nam Bulla hos ambos excommunicat, ut vidimus. Ego sentio per Bullam hanc Apostasas semel tantum excommunicari, & in excommunicationem vnam incidere. Primo, quia Romanus Pont. separatim eos excommunicat, & ob id haeticorum nomine eos comprehendere se nolle significavit, er-

go nec haeticorum excommunicatione eos affici velle indicavit, separatorum enim separata debet esse ratio. argumen. l. Papi-nianus exuli. ff. de minor. Postremo, quoniam apostasia species haereseos est, sub se enim habet haeresim in specie, & apostasiam, ac vna species sub alia non est, ut docuit Philosophus, ergo poena imposita in vna specie ad aliam non transfertur. argument. l. in agris. ff. de acqu. rer. domin. In excommunicationem vnam igitur apostatae fidei incidunt. Quae regula amplificatur ut superior, nam locum habet, quicumque sint huiusmodi apostatae vel clerici, vel laici, vbiunque sint, quamcunque sectam sequantur, & privilegium etiam habeant, ne possint per apostolicas etiam litteras censuris irretiri, ut diximus antea de haeticis.

4 Excipiuntur ¶ tamen Apostatae religionis, ut ob id, qui dimitunt habitum religionis, nam, etsi apostatae & ipsi dicuntur, ut habetur in citat. capitul. de apostat. tamen in excommunicationem hanc Bullae non incidunt, & hoc ob eam rationem, quoniam Bulla de Apostatatis a fide tantum loquitur, ergo non de aliis. argumen. c. nonne, de praesumpt. & l. cum pretor. ff. de iud. excommunicantur tamen per ca. 2. ne cler. vel mon. lib. 6. atque sic dixit Borgas. de Irregular. par. 6. de Apostat. numer. octavo.

Secundo excipiuntur clerici , qui sine legitima causa habitum clericalem dimittunt, nam nec hi in excommunicationem hanc incidunt, esto apostata dicantur, & excommunicari possint, vt habetur in tit. de Apost.

Postremò excipiuntur apostata inobedientia, id est, qui Romano Pont. vel canonibus non obediunt, nam neque hi hac excommunicatione comprehenduntur, quamuis excōmunicari possint, vt dixit Innocen. in capitu. 1. numer. 2. de Apostat. & Tabien. in verb. Apostasia. numer. 7. versic. Quinto . Quare ob id Apostatas hosce non propriè apostatas esse, quidam dixerunt, sed iam ad alia veniamus.

Verf. Ac eorum credentes.

S V M M A.

- 1 *Credēs hæreticorum quisnam dicatur.*
- 2 *Crederē hæreticis duobus modis contingit.*
- 3 *Crederē quem hæreticis duobus modis conuincitur.*

Hic excommunicantur credētes hæreticorum, verum vt sciamus, quinam hi sint, ob eam rem, qui credentes hæreticorum dicantur, explicemus.

- 1 † quatenus ad rem nostram pertinet, ille propriè dicitur, qui hæ-

reticis credit in illis erroribus, quos habent contra fidem, vt habetur in capitu. penult. §. fin. de hæret. Credentes autem eorum, scilicet hæreticorum erroribus, dicitur enim ibi, hæreticos similiter iudicamus. Hæc ibi, ex quibus patet eos hæreticorum credentes esse, qui eorum erroribus credunt, idem sensit Carer. in Tractatu de hæret. num. 175. versicu. Et nota, ait enim ibi, quòd tales receptatores, fautores, & credētes nō puniuntur aliis pœnis in iure non expressis, nec pœnis hæreticorum, præterquam credentes hæreticis contra fidem. Ecce hic manifestò apparet credentes hæreticorum eos dici, qui contra fidem eis credunt, qui in aliis ergo ipsi credunt, hæreticorum credentes non sunt, idem sensit Tabien. in verb. Excommunicatio. 5. cas. 4. numero 12. Versicul. Vndecimo, & Syluest. in verb. Hæresis. numero 10. versicul. Septimo, & Angel. in verb. Hæreticus. num. 22. versic. Quis dicatur credens, de his ergo credētibus hic agitur.

- 2 Crederē autem hæreticis † duobus modis contingit, explicitè, & implicitè, explicitè, vbi credentes credunt erroribus ipsorum, & sciunt quinam errores illi sint, implicitè vero, vbi credunt idem, quod credunt hæretici, sed ignorant, quid ipsi credant, sic enim & in vera fide quis credit explicitè, vbi speciatim

D 3 nouit